

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
สามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

Yin Wu^{1*} วิกรม บุญนุ่น² นาวัน พรหมใจสา³ และ โกมินทร์ วังอ่อน⁴

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

²⁻⁴ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Received 08/04/25 Revised 04/09/25 Accepted 02/10/25

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว และ 2) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว จำนวน 272 ราย และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวและบริการ ตัวแทนจากหน่วยงานราชการเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว และ ตัวแทนจากคิงส์โรมัน จำนวน 15 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ผลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อสิ่งดึงดูดใจและที่พักในพื้นที่ ในด้านการเข้าถึงควรได้รับการปรับปรุง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ โดยเฉพาะด้านความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการและมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของชุมชน กลยุทธ์ที่ได้จากการศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และมีส่วนร่วม 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างสรรค์และจัดการการท่องเที่ยว และ 4) การสร้างภาพลักษณ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์ระดับนานาชาติ

คำสำคัญ : เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ยุทธศาสตร์การพัฒนา

The Strategic Development of Sustainable Tourism in the Golden Triangle Special Economic Zone, Lao PDR

Yin Wu^{1*}, Vikrom Boonnun², Nawin Promjaisa³ and Gomin Wang-on⁴

¹Graduate Student ²⁻⁴ Faculty of Social-Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

Received 08/04/25 Revised 04/09/25 Accepted 02/10/25

Abstract

This article aims to; 1) analyze the current state of tourism in the Golden Triangle Special Economic Zone, Lao PDR, and 2) develop a sustainable tourism development strategy for the Golden Triangle Special Economic Zone, Lao PDR. The sample for the quantitative research consisted of 272 tourism and service operators in the Golden Triangle Special Economic Zone, Lao PDR, and 400 tourists visiting the area. The target group for the strategy development included representatives from tourism and service operators, government agencies overseeing the zone, and representatives from King's Roman, totaling 15 people. The research instruments included a questionnaire and focus group discussions. Data were analyzed using statistical software, with descriptive statistics presented in terms of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research findings revealed that tourism operators had a favorable opinion about the attractions and accommodations in the area, but suggested improvements in accessibility. Tourists expressed positive views regarding service quality, particularly in terms of reliability, and recommended the development of infrastructure and facilities, as well as promoting sustainable tourism and community participation. The strategies derived from the analysis of the internal and external environment of the tourism context in the Golden Triangle Special Economic Zone, Lao PDR, include 1) developing infrastructure and facilities, 2) utilizing digital technology to create new and engaging tourism experiences, 3) promoting community involvement in tourism creation and management, and 4) building the image of the Golden Triangle Special Economic Zone as an internationally recognized creative tourism destination.

Keywords: Golden Triangle Special Economic Zone, Sustainable Tourism, Development Strategies

* Corresponding author

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล แต่มีจุดแข็งที่โดดเด่นในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ยังคงความบริสุทธิ์ ซึ่งถือเป็นต้นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ สปป. ลาว จึงได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนให้เมืองหลวงพระบางเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งชาติ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากกว่า 1.7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2551 เป็นกว่า 4.1 ล้านคนในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของลาวในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในระดับภูมิภาคและระดับโลก (สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 2565)

จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าว รัฐบาลลาวจึงได้ดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในหลายพื้นที่เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะ “เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ” (Golden Triangle Special Economic Zone: GTSEZ) ในจังหวัดบ่อแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีพรมแดนติดกับไทยและเมียนมา การจัดตั้ง GTSEZ เป็นผลจากการลงนามระหว่างรัฐบาลลาวกับภาคเอกชนจากประเทศจีน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเศรษฐกิจอื่น ๆ ให้เป็นแหล่งรายได้หลักของภูมิภาค จากรายงานในปี พ.ศ. 2561 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าเขตนี้มีจำนวนถึงกว่า 4 แสนคน โดยเฉพาะผ่านด่านสากลสามเหลี่ยมทองคำที่มีความสะดวกในการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยและเมียนมา ทั้งนี้ยังคาดการณ์ว่า ภายในปี พ.ศ. 2568 เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้จะมีรายรับเพิ่มขึ้นถึง 370 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้อย่างเด่นชัด อย่างไรก็ตาม แม้ว่า GTSEZ จะมีความก้าวหน้าในด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังคงขาดแนวทางการพัฒนาในเชิงยุทธศาสตร์ที่เน้นความยั่งยืน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และสังคม อีกทั้งรายได้หลักของเขตเศรษฐกิจยังพึ่งพาการพนันและความบันเทิง ซึ่งอาจส่งผลกระทบในระยะยาวต่อภาพลักษณ์และความยั่งยืนของการพัฒนา (ผู้จัดการออนไลน์, 2562)

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำจะมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดทิศทางในการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบโจทย์ด้าน “ความยั่งยืน” ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจในระยะยาว

ภายใต้บริบทของโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทางเศรษฐกิจโลกอย่างเข้มข้นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งนี้จึงจำเป็นต้องมีแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สมดุลและมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักท่องเที่ยวคุณภาพ พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในภาพรวม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาสภาพปัญหา บริบท และศักยภาพของพื้นที่ รวมถึงจัดทำยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถใช้เป็นแนวทางเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำให้เป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

การทบทวนวรรณกรรม

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2564 – 2568) ของ สปป. ลาว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2564 – 2568) ของ สปป. ลาว มุ่งเน้นการยกระดับประเทศให้พ้นจากสถานะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDC) โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และประเทศมีความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แผนฉบับนี้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบปี พ.ศ. 2573 และขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง “การพัฒนาสีเขียว” ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและบริการ การแก้ไขปัญหาเดิม เช่น ความเปราะบางด้านเศรษฐกิจ การคลัง หนี้สาธารณะ และผลกระทบจากโควิด-19 ถือเป็นภารกิจสำคัญ นอกจากนี้ยังเน้นการส่งเสริมเสถียรภาพทางการเมือง ความเป็นธรรมทางสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการเชื่อมโยงความร่วมมือกับนานาชาติอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดให้เศรษฐกิจต้องเติบโตเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 4 ต่อปี และ

มุ่งยกระดับ GDP ต่อหัวให้ถึง 2,887 ดอลลาร์สหรัฐภายในปี พ.ศ. 2568 (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว, 2564)

ในด้านเป้าหมายและทิศทางของแผนฉบับนี้ รัฐบาล สปป. ลาว กำหนดให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน และครอบคลุมทุกภาคส่วน รวมถึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการปฏิรูปด้านการคลัง การเพิ่มรายได้ทางภาษี และการควบคุมรายจ่ายภาครัฐให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ทั้งนี้ ได้มีการเสนอประเด็นสำคัญ 7 ด้านที่รัฐควรให้ความสำคัญในช่วง 5 ปีข้างหน้า ได้แก่ การแก้ไขความยากจน ความเปราะบางทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง การฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังโควิด-19 การปฏิรูประบบราชการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัลและ New Normal เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

ในขณะเดียวกัน ภาคการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การเปิดเส้นทางรถไฟลาว-จีน การปรับปรุงระบบคมนาคม การยกระดับบริการ รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรในภาคการบริการอย่างมืออาชีพ จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2566 พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะจากไทย จีน และเวียดนาม ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเชื่อมต่อทางรถไฟที่สะดวกขึ้น ทั้งนี้ สปป. ลาว มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมรดกทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เช่น เมืองหลวงพระบาง พระธาตุหลวง และปราสาทวัดพู โดยรัฐบาลลาวยังได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และได้รับการจัดอันดับจาก CNN Travel ให้เป็นหนึ่งในประเทศที่น่าเที่ยวมากที่สุด สะท้อนถึงทิศทางที่ดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต (Bangkokbiznews, 2023)

รัฐบาล สปป. ลาว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมบทบาทในการเป็นฐานการลงทุนของภูมิภาคอาเซียน โดยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะรวมทั้งสิ้น 12 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลสนับสนุนให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศผ่านการให้สิทธิพิเศษด้านภาษี การคุ้มครองทางกฎหมาย และการส่งเสริมกิจกรรมการผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยยกระดับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายของลาวในการเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค และเป็น Land Bridge เชื่อมโยงไทย เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ

เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการลงทุนจากนานาชาติ เช่น การสร้างสนามบินพร้อมรันเวย์ขนาด 4,000 เมตร โรงแรมระดับ 5 ดาว สนามกอล์ฟ และตลาดวัฒนธรรมนานาชาติ รวมถึงการวางแผนเชื่อมต่อระบบโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้านผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโขงและท่าเรือน้ำลึก ในปี พ.ศ. 2566 มีบริษัทจากจีน สิงคโปร์ ไทย และเวียดนามกว่า 200 แห่งเข้ามาลงทุน ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพของพื้นที่นี้ รวมทั้งรัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบคมนาคม โดยเฉพาะการสร้างมอเตอร์เวย์สายอาร์ 3 เอ เพื่อเชื่อมต่อระหว่างบ่อเตน-เชียงของลดระยะทางการเดินทาง และยกระดับเส้นทางเศรษฐกิจสู่การเชื่อมโยงระดับภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ (บริษัทดอกริ้วคำ, 2567)

เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำไม่เพียงแต่เป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ โดยรัฐบาลตั้งเป้าให้พื้นที่แห่งนี้เป็นต้นแบบของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแขวงต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยปัจจุบันมีทั้งหมด 22 เขตทั่ว สปป. ลาว ทั้งนี้ รัฐบาลยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจโลก และภาระหนี้ต่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน อย่างไรก็ตาม การดำเนินยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นความมั่นคงและยั่งยืน การอำนวยความสะดวกด้านนโยบาย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาล สปป. ลาว ในการใช้พื้นที่นี้เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศในอนาคต (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว, 2565)

3. แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นในระยะยาว ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่เน้นผลกำไรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งเสริมให้มีการวางแผนล่วงหน้า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ องค์กรไม่แสวงหากำไร ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว โดยทุกฝ่ายร่วมกันออกแบบแนวทางและบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อรักษาทรัพยากรให้สามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การเคารพวัฒนธรรม และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ยังเน้น “สามเสาหลัก” คือ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ตัวอย่างของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เห็นได้ชัดคือกรณีของแคนาดา ประเทศเม็กซิโก ที่มีการพัฒนาแบบเร่งด่วนโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ จนนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคม ขณะที่แนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยการสร้างรายได้และการจ้างงานในชุมชน ลดผลกระทบทางลบ และส่งเสริมความสมานฉันท์ทางสังคม การวางวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรเริ่มจากกระบวนการมีส่วนร่วม กำหนดเป้าหมายชัดเจน และสร้างความตระหนักรู้แก่ทุกภาคส่วน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นทางเลือกที่สำคัญและจำเป็นในยุคปัจจุบัน ที่จะช่วยสร้างอนาคตของการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ยั่งยืน และเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย (National Marine Sanctuary System, 2016)

ในการพัฒนาพื้นที่ให้กลายเป็นชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้พัฒนาควรใช้กรอบแนวคิด 4E-Model ที่ประกอบด้วย 1) Explore – สำรวจสภาพปัจจุบัน ศักยภาพ และความต้องการของชุมชน ผ่านการประชุมกลุ่มย่อย การสำรวจทรัพยากรทางกายภาพ บริการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา รวมทั้งการทำความเข้าใจชุมชน 2) Educate – เสริมองค์ความรู้ให้ชุมชน โดยการพัฒนาบุคลากร สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมผ่านประชาสัมพันธ์และเครือข่าย 3) Evaluate – ทดลองกิจกรรมหรือเส้นทางท่องเที่ยว ประเมินประสบการณ์ผู้มาเยือนด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม และใช้ผลเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ 4) Exhibit – นำเสนอชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย นิทรรศการ งานแสดง และประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงาน เพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นการมีส่วนร่วม ด้วยแนวทางนี้ ชุมชนจะขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างครบมิติ มีส่วนร่วม และรักษาความยั่งยืนในระยะยาว (อารีย์, 2567)

จากแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการจัดทำยุทธศาสตร์ควรมุ่งเน้นประเด็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกบริบทการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

4. การจัดทำยุทธศาสตร์

การจัดทำยุทธศาสตร์ควรเริ่มจากการกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Positioning Theory ที่เน้นการสร้างจุดยืนและความแตกต่างขององค์กรหรือพื้นที่ในตลาดหรือในระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มุมมอง

ระบบของ Bertalanffy ที่มององค์กรเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ดังนั้น การพัฒนายุทธศาสตร์จำเป็นต้องวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกอย่างครอบคลุม (Bertalanffy, 1968)

เมื่อกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์แล้ว การวิเคราะห์ศักยภาพภายในสามารถใช้กรอบแนวคิด 4Ms ของ McKinsey ได้แก่ Men (ทรัพยากรบุคคล), Money (ทรัพยากรทางการเงิน), Machines (เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน) และ Materials (ทรัพยากรด้านวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต) เพื่อตรวจสอบจุดแข็งและข้อจำกัดของระบบ จากนั้นจึงประเมินปัจจัยภายนอกโดยใช้ PEST Analysis (Political, Economic, Social, Technological) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม สภาพแวดล้อม และความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ในอนาคต

การบูรณาการ Positioning Theory, 4Ms และ PEST Analysis ช่วยให้การจัดทำยุทธศาสตร์มีมิติที่ครอบคลุมทั้งการสร้างจุดยืน การเสริมศักยภาพภายใน และการปรับตัวตามปัจจัยภายนอก ส่งผลให้ยุทธศาสตร์มีความเป็นไปได้และยั่งยืนในระยะยาว (McKinsey & Company, 2020)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

เฉลิมพร วรพันธุ์กิจ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบเนิบช้าของจังหวัดภูเก็ตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซีย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นชายอายุระหว่าง 34 – 53 ปี มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ เดินทางกับเพื่อน พักโรงแรม และนิยมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล โดยมีค่าใช้จ่ายต่อวันมากกว่า 5,000 บาท แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบเนิบช้าที่เหมาะสมควรดำเนินการแบบบูรณาการ โดยความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการสร้างความปลอดภัยอย่างมีระบบ

วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์ (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากโควิด-19 ที่มีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ผลกระทบมีความรุนแรงในระดับมหภาค โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และเสนอแนวทางการฟื้นฟูใน 4 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือจากภาครัฐ การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว สำหรับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังโควิด-19 ผู้วิจัย

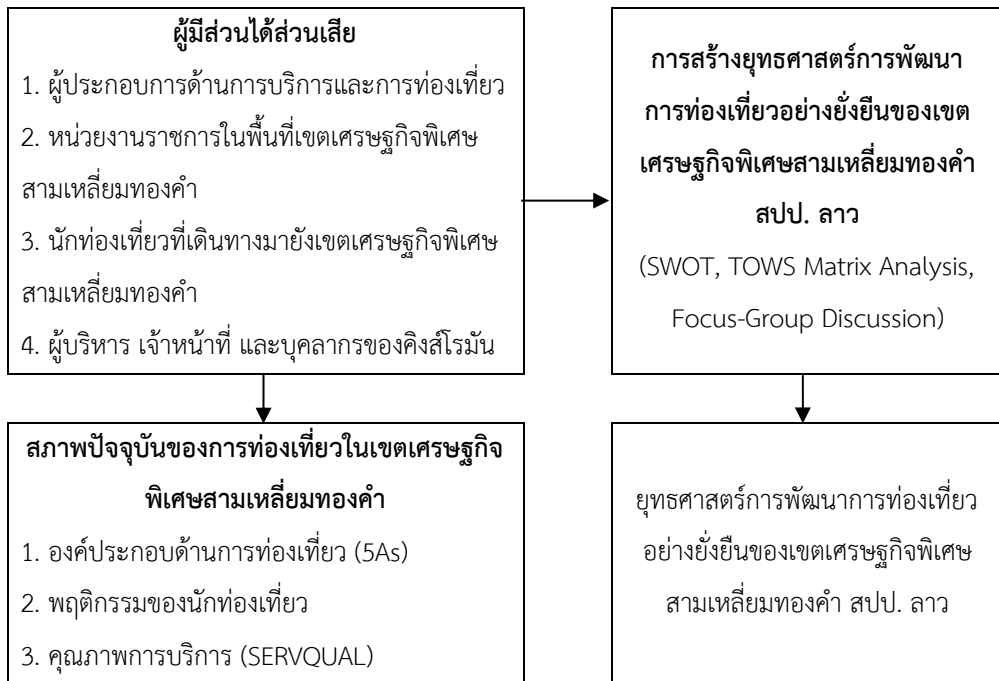
เสนอให้เน้นความยั่งยืน การคำนึงถึงสวัสดิภาพสังคม การลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในฐานะผู้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

สุกานดา ถิ่นฐาน และอนุชา แผงเกษร (2566) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จังหวัดกาญจนบุรี โดยเน้นการบูรณาการทรัพยากรทางวัฒนธรรมและธรรมชาติกับกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวจากคนในสู่คนนอกและตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในยุคใหม่ที่เน้นความเป็นส่วนตัว และหลีกเลี่ยงสถานที่พลุกพล่าน งานวิจัยเสนอให้ใช้ศิลปะการออกแบบและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งสามารถเสริมสร้างประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

ธัญญา นวลละออง (2566) ได้นำเสนอการพัฒนาแอปพลิเคชันต้นแบบ “Smart Pay” และ “Smart Guide” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีใหม่โดยใช้เทคโนโลยีแบบครบวงจร โดย Smart Pay สนับสนุนการใช้จ่ายแบบไม่ใช้เงินสด ส่วน Smart Guide ใช้เทคโนโลยี AR และ LiDAR นำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเสมือนจริง ผลการประเมินพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในระดับดีมาก โดยเห็นว่าเทคโนโลยีเหล่านี้มีศักยภาพในการยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวให้ทันสมัย สร้างความสะดวก และดึงดูดความสนใจในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยข้างต้นพบว่า แนวคิดและผลการศึกษเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว โดยเฉพาะในด้านการบูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและสร้างความปลอดภัย (เฉลิมพร วรพันธ์กิจ และคณะ, 2567) การฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังโควิด-19 ด้วยการเน้นความยั่งยืน ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเสริมบทบาทชุมชน (วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์, 2566) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่บูรณาการทรัพยากรวัฒนธรรมและธรรมชาติ เพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวยุคใหม่ (สุกานดา ถิ่นฐาน และอนุชา แผงเกษร, 2566) ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแอปพลิเคชันอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสบการณ์และความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว (ธัญญา นวลละออง, 2566) ซึ่งทั้งหมดสะท้อนถึงแนวทางการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน การสร้างอัตลักษณ์ และการประยุกต์นวัตกรรมอย่างครบวงจร

กรอบแนวคิด

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว จำนวน 852 ราย จากข้อมูลสถิติผู้ประกอบการของบริษัทดอกจิวคำ จำกัดปี 2567 (บริษัทดอกจิวคำ, 2567) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 272 ราย จากนั้นทำการกำหนดสัดส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของการประกอบการ ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านการบริการนำเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการด้าน

การจำหน่ายของฝากของที่ระลึกรวมถึงตลาดกลางคืน และผู้ประกอบการด้านการบริการที่พัก
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทผู้ประกอบการ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ผู้ประกอบการด้านการบริการนำเที่ยว	15	9	3.00
ผู้ประกอบการด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม	79	24	9.00
ผู้ประกอบการด้านการจำหน่ายของฝากของที่ระลึกรวมถึงตลาดกลางคืน	729	228	84.00
ผู้ประกอบการด้านการบริการที่พัก	29	11	4.00
รวม	852	272	100.00

2) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว จำนวน 14,515 คน (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว, 2567) ใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ทำการสุ่มเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญกับนักท่องเที่ยว ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองแขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ในมิติองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว 5As ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยว (Attractions) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านที่พัก (Accommodation) และด้านกิจกรรม (Activity) และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมุมมองของผู้ประกอบการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ในมิติองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว 5As ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยว (Attractions) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านที่พัก (Accommodation) และด้านกิจกรรม (Activity) รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ 5 ด้าน ประกอบด้วย

Tangible คือ คุณภาพของสิ่งที่จับต้องได้ Reliability คือ ความน่าเชื่อถือ Responsiveness คือ การตอบสนองของพนักงาน Empathy คือการเอาใจใส่จากพนักงาน และ Assurance คือ ความไว้วางใจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามทั้งสองฉบับไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละประเด็น จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามหลักการวิจัย หลังจากแก้ไขแล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่ดำเนินการในพื้นที่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย 1) หน่วยงานราชการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ 2) ผู้ประกอบการด้านการบริการและการท่องเที่ยว และ 3) ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และบุคลากรของคิงส์โรมัน (โรงแรมที่มีสถานบันเทิงแบบครบวงจร บริหารงานโดยบริษัทในเครือ Kapok) จำนวนรวมทั้งสิ้น 15 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ การประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อระดมสมอง โดยใช้เทคนิค SWOT เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในบริบทการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ใช้แนวคิด 4Ms ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน และใช้แนวคิด PEST Analysis ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นโอกาสและอุปสรรค จากนั้นผู้วิจัยจะใช้เทคนิค TOWS Matrix Analysis ในการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์และวิเคราะห์กลยุทธ์ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแนวทางการประชุมและประเด็นคำถามที่ใช้ในกลุ่มย่อยไปให้

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการวางแผนยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครบถ้วนและความเหมาะสมของเครื่องมือ เพื่อให้แน่ใจว่าแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ต่อกลุ่มเป้าหมายเพื่อรับทราบสภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ในมุมมองของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว และนักท่องเที่ยว

3.2 ประชุมร่วมกันระดมสมองในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในด้วยแนวคิด 4Ms และ PEST Analysis

3.3 ที่ประชุมร่วมกันให้ค่าคะแนนความสำคัญในปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

3.4 ที่ประชุมร่วมกันวิเคราะห์ค่าคะแนน การถ่วงน้ำหนักค่าคะแนนและการคำนวณค่าคะแนนรวมของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เพื่อกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ลงในแผนภูมิแกน X และ แกน Y

3.5 จากตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 4 ที่ประชุมร่วมกันวิเคราะห์กลยุทธ์ที่เหมาะสมจากการจับคู่ประเด็นสภาพแวดล้อมที่ได้

3.6 ประชุมร่วมกันกำหนดค่าเป้าหมาย หรือตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกลยุทธ์รวมถึงระบุหน่วยงานรับผิดชอบในกลยุทธ์นั้น ๆ

3.7 สรุปกลยุทธ์ที่ได้โดยให้ที่ประชุมตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

1.1 กลุ่มผู้ประกอบการ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการร้านค้าและของที่ระลึก ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด รองลงมาคือ กลุ่มผู้ประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการด้านที่พักและนันทนาการมีจำนวนน้อยที่สุด

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว พบว่า ภาพรวมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวได้รับการประเมินในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ โดยเฉพาะด้านสิ่งดึงดูดใจที่ได้รับคะแนนสูงสุด สะท้อนถึงความโดดเด่นและความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยว รองลงมาคือด้านที่พัก ซึ่งแสดงถึงคุณภาพและบริการที่ตอบสนองความต้องการได้ดี ขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกก็ได้รับการประเมินในระดับดี อย่างไรก็ตาม ด้านกิจกรรมยังมีโอกาสในการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อสร้างความหลากหลายและประสบการณ์ใหม่ ส่วนด้านการเข้าถึงเป็นจุดที่ได้รับคะแนนต่ำสุด ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพรวมความคิดเห็นของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ที่มีต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	4.05	0.96	มาก
ด้านที่พัก (Accommodation)	3.98	0.99	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	3.94	1.13	มาก
ด้านกิจกรรม (Activity)	3.86	0.96	มาก
ด้านการเข้าถึง (Accessibility)	2.90	0.91	ปานกลาง
รวม	3.75	0.99	มาก

ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาพรวม แต่ยังมีบางด้านที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการส่งเสริมระบบนิเวศและการใช้พลังงานทดแทน ดังรายละเอียดตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็นความยั่งยืน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ธุรกิจของท่านมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุงการให้บริการ	4.13	.96	มาก
2. ธุรกิจของท่านมีการให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	4.04	.87	มาก
3. ธุรกิจของท่านมีการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	4.04	.98	มาก
4. ธุรกิจของท่านมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	4.02	.88	มาก
5. ธุรกิจของท่านมีการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างเหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.02	.91	มาก
6. ธุรกิจของท่านมีการให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	3.93	.89	มาก
7. ธุรกิจของท่านมีการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น	3.93	.83	มาก
8. ธุรกิจของท่านมีการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.79	.84	มาก
9. ธุรกิจของท่านมีการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน	3.76	.81	มาก
10. ธุรกิจของท่านมีการส่งเสริมให้เกิดความเป็นมิตรต่อระบบนิเวศ	3.75	.83	มาก
รวม	3.94	0.88	มาก

1.2 กลุ่มนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายและอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี โดยมีระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับปริญญาตรี และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แล้ว และนิยมเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะเวลา 1-2 วัน โดยเดินทางไปกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (5As) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน ยกเว้นด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ได้รับคะแนนสูงสุดโดยนักท่องเที่ยวเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามและน่าสนใจ ด้านที่พัก (Accommodation) ได้รับการประเมินดีในเรื่องความสะดวกและความครบครันของ

สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม (Activity) ได้รับการประเมินว่า มีความหลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมเชิงอาหาร เช่น ร้านอาหารในพื้นที่ที่มีบริการทั้งช่วงกลางวันและตลาดกลางคืน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้รับการประเมินในระดับดีในเรื่องที่จอดรถและความหลากหลายของร้านค้า ในขณะที่การเข้าถึง (Accessibility) ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง ดังรายละเอียดตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สป.ป.ลาว ที่มีต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	4.05	1.42	มาก
ด้านกิจกรรม (Activity)	3.86	1.36	มาก
ด้านการเข้าถึง (Accessibility)	2.90	1.27	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	3.94	1.03	มาก
ด้านที่พัก (Accommodation)	3.98	0.99	มาก
รวม	3.75	1.21	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยคุณภาพการบริการ (SERVQUAL) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมากในทุกด้าน ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibility) ได้รับคะแนนในเรื่องความเพียงพอและความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ (Assurance) ได้รับคะแนนในด้านการที่บุคลากรให้บริการที่ถูกต้องและมีคุณภาพ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Responsiveness) นักท่องเที่ยวให้คะแนนในด้านความตั้งใจในการทำงานและความสะดวกในการบริการ ด้านความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (Reliability) นักท่องเที่ยวให้คะแนนในเรื่องความสุภาพและมารยาทที่ดีของบุคลากร ด้านการเอาใจใส่ของบุคลากร (Empathy) นักท่องเที่ยวให้คะแนนในเรื่องการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุคลากรอย่างดี รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยคุณภาพการบริการ (SERVQUAL)

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.93	0.97	มาก
2. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ	3.89	1.00	มาก

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	3.80	0.98	มาก
4. ด้านความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	4.00	1.14	มาก
5. ด้านการเอาใจใส่ของบุคลากร	3.88	1.08	มาก
รวม	3.90	1.03	มาก

2. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของบริบทการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factor Analysis) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว พบว่า จุดแข็งที่สำคัญคือการมีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้พื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวได้ดี และมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง ทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริการที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม พื้นที่ยังเผชิญกับปัญหาด้านบุคลากรการท่องเที่ยวที่ยังต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ที่สำคัญคือบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ รวมถึงต้นทุนการดำเนินงานที่ค่อนข้างสูงและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยังขาดความทันสมัยและการชำระหนี้สินของหน่วยงานภาครัฐในเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factor Analysis) พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านนโยบายการท่องเที่ยวและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2564 – 2568) ของ สปป. ลาว เห็นได้จากการสนับสนุนของหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานระหว่างประเทศที่สนใจเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป. ลาว ที่มีตัวเลขเพิ่มสูงขึ้น (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว, 2565) อีกทั้งมีวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่นของเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว เช่น วัฒนธรรมการดำเนินชีวิต การแต่งกาย ความเชื่อและความศรัทธา รวมถึงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศาสนา ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นจุดขายหลัก โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลและการลงทุนจากต่างประเทศช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อย่างไร

ก็ตาม ยังเผชิญกับอุปสรรคจากเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน ระบบราชการที่ซับซ้อน และการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงภาพลักษณ์ด้านลบจากปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งอาจลดความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว จึงควรมีการจัดการที่รอบคอบเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 การคำนวณค่าตำแหน่งทางยุทธศาสตร์

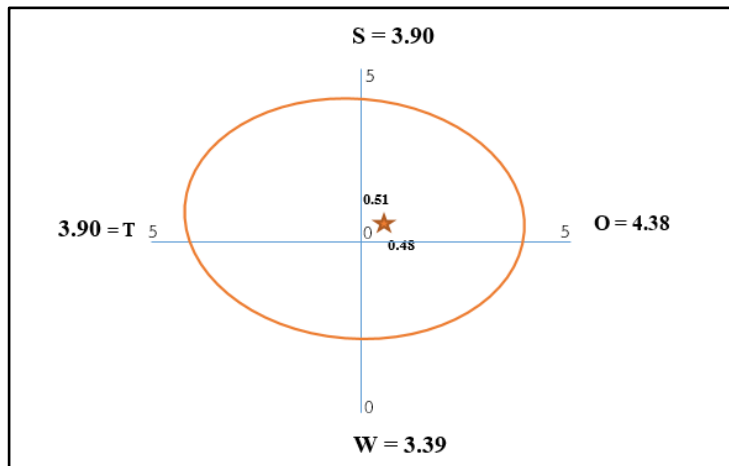
จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมถึงการคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ พบว่า พื้นที่ทางยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว ตกอยู่ในตำแหน่ง SO หรือ มีจุดแข็งและมีโอกาส หากแต่ค่าคะแนนของพื้นที่ดังกล่าวยังมีค่าน้อยกว่า 0 หรือเข้าใกล้จุดศูนย์กลาง ดังรายละเอียดตารางที่ 6 ตารางที่ 7 และภาพประกอบที่ 1

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าคะแนนของปัจจัยภายในบริบทการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

ปัจจัยภายในด้าน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
Management (การบริหารจัดการ)	0.25	4.50	2.75	1.13	0.69	0.43
Man (บุคลากร)	0.30	3.50	4.25	1.05	1.28	-0.26
Money (งบประมาณ)	0.15	3.50	3.50	0.53	0.53	0.00
Material (สิ่งอำนวยความสะดวก)	0.30	4.00	3.00	1.20	0.90	0.30
สรุปสภาพแวดล้อม				3.90	3.39	0.51

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าคะแนนของปัจจัยภายนอกเพื่อกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์

ปัจจัยภายนอกด้าน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	โอกาส	อุปสรรค	โอกาส	อุปสรรค	
Policy (นโยบาย)	0.28	4.50	4.00	1.26	1.12	0.14
Economy (เศรษฐกิจ)	0.30	4.50	4.00	1.35	1.20	0.15
Social (สังคม/วัฒนธรรม)	0.18	4.50	3.80	0.81	0.68	0.13
Technology (เทคโนโลยี)	0.24	4.00	3.75	0.96	0.90	0.06
สรุปสภาพแวดล้อม				4.38	3.90	0.48

ภาพที่ 1 ตำแหน่งปัจจุบันทางยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว
ที่มา: (Wu และคณะ, 2568)

จากการวิเคราะห์ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ในพื้นที่จุดแข็งและโอกาส ผู้วิจัยและตัวแทนในที่ประชุมกลุ่มย่อยได้ใช้กลยุทธ์เชิงรุก เช่น การพัฒนาขีดความสามารถ การยกระดับการบริการด้านการท่องเที่ยว การสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว โดยในที่ประชุมกลุ่มย่อยมีข้อสรุปให้ใช้ประเด็นยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยมุ่งเน้นความยั่งยืน” และจากการวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis ทำให้ได้กลยุทธ์ 4 ด้าน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก มุ่งเน้นการปรับปรุงและสร้างสรรค์โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบขนส่ง และเทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการออกแบบพื้นที่ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ และสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดและเทคโนโลยีอัจฉริยะในการจัดการสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และมีส่วนร่วม เน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่รวบรวมข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม และประสบการณ์สร้างสรรค์ในพื้นที่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี AR และ VR ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ ตลอดจนพัฒนาระบบการจองและการให้บริการอัจฉริยะด้วย AI และ Big Data เพื่อยกระดับประสบการณ์นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างสรรค์และจัดการการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ เช่น หัตถกรรม ศิลปะการแสดง และเวิร์กช็อปวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรและอบรมให้ชุมชนสามารถดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และยั่งยืน โดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นจุดขายหลัก

กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างภาพลักษณ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์ระดับนานาชาติ มุ่งเน้นการพัฒนาและดำเนินแผนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ในระดับสากล สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและแพลตฟอร์มดิจิทัลชั้นนำ และจัดตั้งระบบติดตามและประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อให้การเติบโตของการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการท่องเที่ยวประกอบด้านการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน (5As) พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) และด้านที่พัก (Accommodation) ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและความพร้อมด้านที่พักในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ด้านการเข้าถึง (Accessibility) ได้รับการประเมินต่ำที่สุด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566–2570) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) ที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

ในส่วนของปัจจัยคุณภาพการบริการ (SERVQUAL) ผู้ประกอบการมีความเห็นในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (Reliability) ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของบุคลากรในการสร้างความพึงพอใจและความไว้วางใจให้กับนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดของ Parasuraman, Zeithaml และ Berry (1988) ที่เสนอว่า คุณภาพการบริการเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า

ข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนามาตรฐานการให้บริการของบุคลากร และการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ดังที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO, 2005) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อค้นพบนี้ยังเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์ (2566) ที่เสนอให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังวิกฤตโควิด-19 ควรเน้นความยั่งยืน การคำนึงถึงสวัสดิภาพสังคม และการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในฐานะผู้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการยืนยันว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนและบทบาทของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการฟื้นฟูและสร้างความแข็งแกร่งให้กับการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน

2. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว

ยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิจัยประกอบด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566–2570) ที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) และยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นความสร้างสรรค์และความยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมระดมแนวคิดและถ่ายทอดความรู้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนใน สปป. ลาว (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2566)

ยุทธศาสตร์เหล่านี้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับนานาชาติ แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกานดา ถิ่นฐาน และอนุชา แผงเกษร (2566) ที่เน้นการบูรณาการทรัพยากรวัฒนธรรมและธรรมชาติเพื่อสร้างการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในยุคใหม่ รวมถึงงานวิจัยของ เฉลิมพร วรพันธุ์กิจ และคณะ (2567) ที่เสนอให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แบบเนียบเข้าควรร่วมมือกันแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวตามที่ระบุในยุทธศาสตร์ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทยา นวลละออง (2566) ที่แสดงให้เห็นว่าแอปพลิเคชันอัจฉริยะสามารถยกระดับความสะดวกและสร้างความพึงพอใจให้กับทั้งนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สปป. ลาว โดยควรเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบคมนาคมและการขยายสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต อีกทั้งต้องยกระดับมาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยวผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและภาษาต่างประเทศ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการใช้พลังงานสะอาด การจัดการสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ การบูรณาการแผนการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มข้อมูลและเทคโนโลยี AR/VR เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ทันสมัยและน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในอนาคต การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นไปที่การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการที่ครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานบุคลากร เพื่อสร้างความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเชิงลึกในประเด็นความยั่งยืนโดยเฉพาะ เช่น แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดการสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานสะอาด และการสร้างกลไกที่ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เช่น แพลตฟอร์มข้อมูลเชิงลึกของนักท่องเที่ยว หรือเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการยกระดับประสิทธิภาพการท่องเที่ยว และสุดท้าย ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

รวมถึงกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้
แนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2566–2570). [https://planning.dusit.ac.th/main/wp-content/up
loads/2023/06/แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ-ฉบับที่-3-พ.ศ.-2566–
2570.pdf](https://planning.dusit.ac.th/main/wp-content/uploads/2023/06/แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ-ฉบับที่-3-พ.ศ.-2566-2570.pdf)
- เฉลิมพร วรพันธุ์กิจ และคณะ. (2022). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบเนียบเช้าของจังหวัด
ภูเก็ตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซีย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 42(1),
75-89. <https://doi.org/10.14456/sujthai.2022.6>
- ธัญญา นวลละออง. (2023). Smart pay และ smart guide: ต้นแบบการท่องเที่ยววิถีใหม่
โดยใช้เทคโนโลยีแบบครบวงจร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 43(3), 53-68.
<https://doi.org/10.14456/sujthai.2023.22>
- บริษัท ดอกจิวคำ จำกัด. (2567). รายงานผลประกอบการประจำปี 2567. ม.ป.ท.
ผู้จัดการออนไลน์. (2562). ทุนจีนดันสามเหลี่ยมทองคำพัฒนาการค้าการลงทุน.
<https://mgronline.com/local/detail/9620000099007>
- วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์. (2562). การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรม: ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(6), 104-125. [https://doi.
org/10.14456/sujthai.2019.59](https://doi.org/10.14456/sujthai.2019.59)
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). การจัดการการตลาดบริการ. ธรรมสาร.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว. (2564). ภาพรวมประเทศลาวในมิติด้านเศรษฐกิจ.
<https://thaibizlaos.com/lao/about/>
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว. (2565). แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ สปป. ลาว.
[https://thaibizlaos.com/lao/news/detail.php?cate=news-hilight&id=22
495](https://thaibizlaos.com/lao/news/detail.php?cate=news-hilight&id=22495)
- สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์. (2565). ยุทธศาสตร์การดึงดูดการลงทุนของลาว กับ
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างต่อเนื่อง. <https://shorturl.at/bgZ1N>
- สุกานดา ถิ่นฐาน และ อนุชา แผงเกษร. (2023). สร้างสรรค์ สุข: การท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์บนพื้นที่พหุวัฒนธรรม เพื่อสอดรับกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในความ

- ปกติใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 43(2), 1-13.
<https://doi.org/10.14456/sujthai.2023.10>
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว. (2567). สถิติการเดินทางเข้า-ออก
เมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว. ม.ป.ท.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
(2566). กิจกรรมระดมแนวคิดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน
และถ่ายทอดความรู้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการ
Community-Based Ecotourism ใน สปป. ลาว. <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/content/กิจกรรมระดมแนวคิดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนและถ่ายทอดความรู้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน-ภายใต้โครงการ-community-based-ecotourism-ใน-สปป-ลาว>.
- อารีย์ บินประทาน. (2567). 4E-Model กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว.
<https://kmnec.crurds.com/archives/116>
- Bangkokbiznews. (2023, October 12). ‘ลาว’ รับนักท่องเที่ยวปีนี้พุ่ง 285% รถไฟจีน-
ลาว หนุนเดินทางคล่อง. <https://www.bangkokbiznews.com/world/1098314>
- McKinsey & Company. (2020). *The 4Ms framework for strategic management*.
McKinsey & Company Publishing.
- National Marine Sanctuary System. (2016). *Sustainable tourism concepts*. National
Oceanic and Atmospheric Administration.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple-
item scale for measuring consumer perceptions of service quality.
Journal of retailing, 64(1), 12-40. <https://www.marketeurexpert.fr/wp-content/uploads/2023/12/servqual.pdf>
- Von Bertalanffy, L. (1968). *General system theory: Foundations, development, applications*. George Braziller.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper & Row.